

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petič à Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, večji inzerati petič vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 144.— Din, za inozemstvo 300.— Din. — Rokopis se ne vrača. — Naše telefonske številke so: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

Katastrofa v Indiji od ure do ure narašča

Z ledenikov se vale v dolino vedno večje množine vode, ki ob stalnem deževju neprestano naraščajo — Pojavila se je tudi epidemija kolere

— Haidarabad (Indija), 21. avgusta. Katastrofa, ki jo je povzročil prelom ledenega jezua na Karakoramskem gorovju, zavzema čim dalje večji obseg. Vedno nove množine vode se vale z do 8000 m visoko ležečih ledenikov v dolino, zlasti v dolino Indusa, ki neprestano narašča. Prebivalstvo v nižje ležečih pokrajinah države Sind so oblasti pozvale, naj zapusti svoje domove in išče zavetja v gorovju. Ker vrhutega že tri dni neprestano dežuje, so vsi pritoki Indusa katastrofalno narasli, tako da se razvija poplava v nedogledno katastrofo. Indus je poplavljal velikanske pokrajine v državi Sind in vse okrožje Khaipur. Katastrofo še povečuje dejstvo, da se je na mnogih krajih pojavila epidemija kolere.

Oblasti so napram tej katastrofi brez moči. Omejiti se morajo na to, da pravočasno evakuirajo ogrožene pokrajine. Močni letalski oddelki krožijo nad poplavljenim ozemljem, kontrolirajo gibanje vode ter obveščajo oblasti v posameznih krajih o grozeči nevarnosti.

Škoda, ki jo je povzročila poplava že doslej, je za enkrat neprecenljiva. Na stotine milj zemlje je pod vodo in poplava zavzema obseg, kakor ga je bilo zabeležiti samo pri velikanskih poplavih Mississippija pred par leti.

— Teheran, 21. avgusta. Po vesteh iz Tebrina je utonilo pri poplavi nad 100 ljudi. 5 tisoč hiš je voda dobesedno odplavila.

„Zeppelin“ bo drevi odletel v Los Angeles

Zrakoplov je pripravljen za start — Vreme je ugodno — V Los Angeles bo prispel v nedeljo zjutraj — Slavnosti in banketi na čast posadki v Tokiju

— Berlin, 21. avgusta. Zrakoplov »Grof Zeppelin« bo drevi ob 8. (srednjeevropskega časa) nadaljeval svoj polet okrog sveta. Druga etapa obsega prigo Tokio-Los Angeles, ki meri 9.700 km. Iz Tokija bo letel »Grof Zeppelin« najprvo v smeri na Havajske otoke, od tam pa bo krenil v premi črti na Los Angeles. Dr. Eckener računa, da bo ob količaj ugodnem vremenu v soboto ponoči ali najkasneje v nedeljo zjutraj prispel v Los Angeles. Stroji so se na prvi etapi »Zeppelinovega« poleta okrog sveta izborni obnesli in so v najlepšem redu. Natančni pregled vseh strojev je pokazal, da so prenesli brezhibno vse naprave, ter da so popolnoma v redu in pripravljeni za takojšnji start k nadaljnjemu poletu. Rezervni motorjev, ki so jih odposlali iz Friedrichshafna v Tokio, dr. Eckener sploh ne bo rabil ter je odredil, da se odposljejo motorji nazaj v Friedrichshafen.

— Tokio, 21. avgusta. Japonsko časopisje se še vedno bavi izključno s poletom Zeppelina in razmišlja o gospodarski in politični pomen tega poleta. Listi pred vsem podčrtavajo velikanski napredek nemške tehnike in nemške znanosti, na drugi strani pa ogromen gospodarski pomen skrajšane zveze med daljnim vzhodom in evropskim zapadom.

Dr. Eckenerju, posadki in potnikom Zeppelina posveča prebivalstvo največjo pozornost. Japonski mikado jih je povabil na čaj, meščanstvo Tokija pa je nim na čast priredilo veliko veselico.

— Tokio, 21. avgusta. Po poročilih vremenskih opazovalnic na Havajskih

otokih je vreme nad Tihim Oceanom zelo primerno za polet zrakoplova, tako da bo zrakoplov skoro gotovo odletel drevi proti Los Angelesu.

— Tokio, 21. avgusta. Japonska ministrstva vojske, prometa, zunanje in mornariško so priredili sinoči slavnostni banket »Zeppelinovi« posadki in potnikom. Banketa se je udeležilo nad 1600 ljudi. Banket je otvoril vojni minister, ki je pozdravil uspehi polet ter čestital dr. Eckenerju, posadki in Nemčiji k velikemu uspehu. Odgovarjal mu je kapetan dr. Eckener, ki je izjavil, da je glavni namen poleta okoli sveta dokazati, da je mogoče povsem sigurno s primerno previdnostjo leteti s »Zeppelinom«

tudi na velike razdalje. Drugi namen tega potovanja pa je omogočiti veliko zasnovno upostavitve rednih zračnih prog, na katerih bodo obratovali zrakoplovi še enkrat večji od »Grofa Zeppelina«. Ob tej priliki je izrazil dr. Eckener tudi nado, da bo med prvimi oživotvorjenimi programi zveza med Berlinom in Tokijem. Ti veliki zrakoplovi bodo imeli na krovu tudi štiri mala letala, ki bodo startala in pristajala na zrakoplovu med poletom, kakor je to že uvedeno pri ameriških vojnih zrakoplovih. Komčno je izjavil, da gleda z velikim zaupanjem na uspeh poleta preko Tihiga Oceana.

Usoda »Zeppelinovega« zastojkarja!

— Hamburg, 21. avgusta. Zastojkar, ki je na zadnjem »Zeppelinovem« poletu preko Atlantskega Oceana potoval z zrakoplovom in bil nato izročen ameriški policiji, ki ga je poslala po odgovor z nemško ladjo »Türingen« v Hamburg, je skočil v bližini Hamburga iz parnika in poskušal pobegniti. Begunca pa so mornarji ujeli, ga spravili na krov in zaprli. Ko je parnik prispel v hamburško luko, je bil ukljenjen in izročen policiji, ki ga je poslala v Friedrichshafen, kjer se bo moral zgovarjati pred sodiščem zaradi goljufije.

Ratifikacija zavezniške pogodbe Male antante v Pragi

— Beograd, 21. avgusta. Avala poroča iz Prage, da je češkoslovaški ministrski svet na svoji sinočni seji odobril protokole o podaljšanju trojne zavezniške pogodbe med Češkoslovaško, Jugoslavijo in Rumunijo, ki je bila sklenjena na zadnji konferenci Male antante v Beogradu.

Vojna na Daljnem vzhodu

— London, 21. avgusta. Položaj na kitajsko-ruski meji je po zadnjih zanesljivih vesteh zelo resen. Prvotno lokalni obmejni spopadi so se razvili v splošne vojne operacije. Po zanesljivih vesteh so imeli Kitajci pri včerajšnjih spopadih 200 mrtvih in so izgubili tudi mnogo ujetnikov. Ruski nastavljeni v Mandžuriji, v kolikor so še ostali na svojih mestih, izvajajo sabotažo. Na sporni železniški progi so včeraj uničili štiri lokomotive s tem, da so jih razstrelili. Ruski napad na Talainor je bil sicer odbit, vendar pa je bilo na kitajski strani mnogo ranjenih in mrtvih.

Velikanski safir

— London, 21. avgusta. V Rangoonu so našli v rudniku Mogok safir, ki je velik kakor jabolko. Safir je izredno krasne barve ter bo vreden po brušenju najmanj 5 milijonov dinarjev.

Macdonald o razorožitvenih pogajanjih

Njegovi razgovori z ameriškim poslanikom imajo le značaj pripravljalnih pogajanj — Podrobnosti še niso za javnost

— London, 21. avgusta. Ministrski predsednik Macdonald je sinoči sprejel domače in inozemske novinarje ter jim podal daljšo izjavo o svojih razgovorih z ameriškim poslanikom generalom Dawesom glede razorožitve na morju. V svoji izjavi je predvsem naglasil, da so ti razgovori le poskus, da bi se spravilo v sklad ameriške in angleške zahteve glede pomorske razorožitve, ki so v nekaterih točkah zelo nasprotujoče. V prvi vrsti sta na svojih razgovorih obravnavala ameriško zahtevo glede

enakosti med angleško in ameriško vojno mornarico. Na dnevnem redu je bilo nadalje vprašanje ameriškega gradbenega načrta za vojne ladje in končno želja obeh vlad, da bi z omejitvijo oboroževanja znižali svoje vojne izdatke. Pogajanja pa so še le v prvem stadiju in zato ne bi bilo oportuno, če bi se medsebojni predlogi že sedaj sporočili javnosti, ki bi jih mogla napačno tolmačiti, kar bi povzročilo v tem kompliciranem vprašanju še večjo zmedo.

Ultimat Snowdenu

Skrajna napetost na haški konferenci

Na današnji popoldanski konferenci mu bodo sporočeni novi predlogi — Če jih ne sprejme, se bo konferenca razšla

— Haag, 21. avgusta. Konferenca ekspertov ni rodila pričakovanega uspeha. Angleži se še vedno upirajo sprejetju Youngovega načrta v sedanjih sestavi in zahtevajo predvsem znižanje deleža Italije, ki ga smatrajo za nesorazmerno visoko odmerjenega. Tudi pristane malih upniških držav, ki so pristale na Youngov načrt s pogojem, da se jim izven njega zagotovijo razne bonitete, ni omehtal Snowdena. Da bi končno presekali situacijo, je za danes popoldne sklicana konferenca zastopnikov držav-sklicateljic, na kateri bo Snowdenu izročen neke vrste ultimat. Francijo in ostale države bodo na tem sestanku sporočile Angliji svoje skrajne predloge. Če jih Anglija ne bo sprejela, bo morala prevzeti vso odgovornost za neuspeh konference, ki bo takoj nato zaključena.

— Haag, 21. avgusta. Nemška delegacija je izročila predsedniku reparacijske

konference belgijskemu zunanjemu ministru Jaspardu noto naslovljeno na vseh pet sklicateljic reparacijske konference. V tej noti prosí nemška delegacija države sklicateljice, naj pospešijo tok pogajanj tako, da bi končala konferenca v glavnem s svojim delom vsaj do 1. septembra. Poleg tega so naprosili Nemei v tej spomenici Jasparda, naj skliče čimprej plenarno sejo reparacijske konference.

Jasper je takoj po prejemu nemške note odredil, da naj se vrši danes ob 5:30 seja predstavnikov držav sklicateljic reparacijske konference in njihovih zunanjih ministrov, na katerih bodo obravnavali pred vsem vprašanje izpraznitve Porenja.

Polit. krogi vidijo v tem koraku Nemocev poskus razčistiti težko situacijo in pripraviti delegate držav sklicateljic do tega, da se izjasnijo, da li so pripravljeni nadaljevati z delom konference ali pa jo preložiti.

Še nekatere podrobnosti o zadnjem neurju

Med nalivom je padala na mnogih krajih toča, ki je napravila veliko škode na polju in na sadju

— Ljubljana, 21. avgusta. Sedaj se polagoma doznavajo podrobnosti o škodi, ki jo je povzročilo zadnje neurje v ljubljanski okolici. Ze popoldne okoli 15. je bil strahovit naliv v krajih okoli Krima, ki je bil popolnoma zagnjen v goste temne oblake. Okoli Iga, Tomišlja, Preserja in drugod je bil naliv tako silen, da so bile ceste popolnoma pod vodo. Naliv je v ravni ajdo povsem potlačil. Večjo škodo pa je napravila popoldanska nevihta v gornjem delu Ižanske doline, zlasti v Iški vasi. Strahovan je v Vrbljenah. Tu je popoldne padala kakih 20 minut precej debela toča, ki je sadno drevje močno oklestila ter je ponekod otrsela vse sadje. Veliko škodo je napravila toča tudi na polju, kjer je osobito potolkla lepo uspevalo ajdo. Toča je dalje pobila v okolici Brezovice na Vrhniki. Na več krajih je treščilo, toda k sreči v samotne objekte, ki jih strela ni vžgala.

O požaru v Zgornji Senici pri Medvodah poročajo, da je posestniku Janezu Križaju popolnoma pogorel skedenj. Vžgala sta se tudi v bližini stoječi kozolec in alej, ki pa so ju gasilci iz štirih vasi ubrali.

Eksplodije v Italiji

— Rim, 21. avgusta. Pri Vidmu je eksplodirala večja pošiljka smodnika. Ob tej priliki je zletelo v zrak tudi manjše skladišče smodnika tovarne za pirotehnične predmete. Lastnik tovarne in njegov sin, ki sta hotela požar pogasiti, sta zadobila pri gašenju težje poškodbe. Pri eksploziji pa je podsolu zidovje nekega v bližini se nahajajočega delavca, ki so ga izkopali popolnoma zlozenelega.

Nalivi v Nemčiji

— Berlin, 21. avgusta. V vsej Nemčiji je padla temperatura. Padec temperature spremljalo veliki nalivi in neurja.

V Litvi justifikirajo ...

Kovno, 20 avgusta. Z Včeraj je bil justifikiran litovski državljani Alzauskas ki ga je izredno sodišče obsodilo na smrt ker so ga ujeti pri prekrščenju poljske meje s pošiljko municije, ki je bila namenjena Woldemarsovemu nasprotnikom. Predsednik republike je odklonil njegovo prošnjo za pomilostitev.

Rudniška nesreča v Srbiji

— Beograd, 21. avgusta. Sinoči je nastala v rudniku Tvrdica eksplozija plina. Ponesrečilo se je 10 rudarjev.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize: Amsterdam 22.8275, Berlin 13.5675, Bruselj 7.9205, Budimpešta 9.9441, Curih 1094.4—1097.4 (1005.9), Dunaj 8.0097 do 8.0397 (8.0247), London 276.19, Newyork 56.86, Pariz 227.01, Praga 168.20 do 169.168.60, Trst 297.92.

Effekti: Celjska 170 d., Ljubljanska kreditna 123 d., Praštedita 850 d., Kreditni 170 d., Vevče 130 d., Ruše 275—285, Stavbna 50 d., Šešir 105 d., Kr. ind. dr. 245 d.

ZAGREBSKA BORZA.

Devize: London 275.79—276.59, Newyork 56.74—56.94, Pariz 222.01—224.01, Milan 296.839—298.839, Curih 1094.4—1097.4, Amsterdam 22.8275—22.8475, Berlin 1355.25 do 1356.25, Dunaj 801.02—804.02, Praga 168.20—169.00, Budimpešta 992.91—995.91, Efekti: Vojna škoda 408.

INOZEMSKA BORZE.

Curih: London 25.19875, Newyork 519.85, Pariz 20.36, Milan 27.185, Madrid 76.35, Berlin 123.805, Dunaj 73.20, Beograd 9.129, Praga 15.38, Bukarešta 3.08, Budimpešta 90.67, Sofija 3.76, Varšava 58.25.

Švicarski prekomorski polet ponesrečil

O letalu ni nobenega sledu — Redna zračna zveza med Južno Ameriko in Evropo

— Curih, 21. avgusta. Švicarski prekomorski polet se je, kakor vse kaže, ponesrečil. O letalu »Jungschweiz«, ki je preko Lizbone krenilo na prekomorski polet, ni nobenega sledu. Zadnjič so ga opazili pred dvema dnevoma nad Azori, od tam pa manjka o njem vsaka vest. Letalo tudi ni imelo na krovu radioodajne postaje, tako da je bilo brez zveze in tudi ne more obveščati ladij ali suhozemnih radiopostaj o svoji poziciji. Pač pa je bilo opremljeno s gumijastim čolnom. Ameriške oblasti so danes odposlale večje število vojaških letal s nalogo, da natančno preiščejo ameriško obalo, če ni morda letalo padlo v bližini ameriške celine v morje. Tudi vse ladje imajo nalog, da poizvedujejo za letalom.

— Libek, 21. avgusta. Največje nemško prekomorsko letalo Do-x je napravilo že več poskusnih poletov iz Trawemünde preko Severnega morja in letelo preko Nizozemske Anglije, Norveške, Danske in Švedske v neprerpanem poletu, ki je trajal 17 ur. Letalo je preletelo 2.600 km s povprečno brzino 153 km na uro. S temi poskusnimi poleti se je letalo izkazalo kot nadvse uporabno ter bo v kratkem nastopilo službo na progi Kapverde—Fernado—Noronha, ki je dolga 2400 km ter bo redna zračna zveza med Južno Ameriko in Evropo.

Ova velika požara

— Lloydminster, 21. avgusta. V mestu je izbruhnil velikanski požar v trgovskem delu mesta, ki je upepelil 26 poslopij. Zretov požara so med drugim novo zgrajena pošta, dva velika hotela in dve bančni palači. Škoda cenijo nad 70 milijonov dinarjev.

— Newyork, 21. avgusta. V Little Rocku v državi Arkansas je pogorel največji hotel. Ker se je ogenj širil z veliko brzino, niso mogli rešiti vseh gostov, v višjih nadstropjih. Pri razkopavanju pogorčela so na-

šli dosedaj 6 popolnoma zoglenelih trupel. Med požarom so gasilci z nadčloveškimi napori iztrgali plamenom še 70 gostov, ki so bili več ali manj že težko opečeni.

Watterpoolo v Budimpešti

— Budimpešta, 21. avgusta. Mednarodna tekma Watterpoolo moštev v Budimpešti je bila včeraj zaključena. Prvo mesto so zasedli Madžari, drugo Švedi, tretje Nemci. Na včerajšnjih tekmah je premagala nemška reprezentanca angleško s 6:1, švedska pa francosko s 5:2, dočim so zmagali Madžari proti Belgicem z 7:1.

Meščani stare Ljubljane

»Patidenkarji« — Plaćevanje meščanske priznavalne najemščine

Vsem v ljubljanskem meščanskem zapisniku vpisanim lastnikom meščanskih hiš v stari Ljubljani je magistrat prepovedal prepisati te hiše — »Patidenhäuser« (dedni zakup) imenovane — na svoje ime.

Celjski grofi in Albrecht so namreč l. 1440 oblagali Ljubljano. In v priznanje, ker so ljubljanski meščani izza mestnega obzidja tako hlabro odbili sovražni napad na mesto, je Friderik IV. opustil vse lastnike ljubljanskih meščanskih hiš (Patidenhäuser) plačevanja davčnim in javnim; v dokaz podložnosti so pa morali ljubljanski meščani plačevati magistratu vsako leto po en krajcer priznavalne najemščine.

S plačevanjem tega krajcerja so pa bile združene velike reči.

Vsako leto — do konca 1580 — so točno o polnoči dne 30. septembra prinašali ljubljanski meščani te krajcerje na ljubljanski rotovž, in sicer v slovesnem sprevodu, z gorečimi plamenicami v desnicih, — v levicih so pa tiščali svetle krajcerje, da jih niso spotoma izgubili. In modro so se držali v teh hladnih septemberskih nočih ljubljanski meščani in važen je bil njihov korak, ko so po ljubljanskih ulicah počasaj stopali proti rotovžu.

Bosopeti otroci in žene z dojenčki v naročjih so se pa mrazili ter gnetli pred ljubljanskim rotovžem in čakali prihoda »patidenkarjev«. Skrbne žene in dekleta takratnih ljubljanskih meščanov — današnje Ljubljančanke so tudi skrbne — so baje doma te bakrene krajcerje, predno so jih izročile svojim možem oziroma meščanom, prej tako dobro očistile, da so meščani polagali te svetle krajcerje v roke samega mestnega župana s takimi gestami ter tako važnostjo, kot bi oddajali same prave zlate beneške cekine.

Vsako leto dne 30. septembra je pa seveda bila pokoncu in v službi tudi cela rotovška gospodstva: mestni župan in sodnik ter notranji in zunanji mestni svetovaki v mestni dvorani na rotov-

žu, mestna stražarja in čuvaja pred rotovžem, da sta mirila in lasala preobestne bosopetnike, datje svetilničar in pometar na rotovških stopnicah, da sta kazala pot ljubljanskim meščanom, no, in končno — kot dandanes — so bili na rotovžu tudi mestni uradniki, ki so pazno stali ob stehar rotovške dvorane ter skrbno popisovali prihajajoče ljubljanske meščane.

Ker marsikateri današnji starejši — predvojni — mestni uradnik z ozirom na delo, ki ga mora danes vršiti na rotovžu, na službena leta in drugo, še daleč ni pravilno honoriran — nekateri ljubljanski meščani namreč predvojni in povojno robo lepo v en koš, da so računali bolj visoki — bi le-te predvojni rotovške gospode — ker so jim bili pred kratki celotno občutno reducirani službeni prejemki — najbrž zanimajo, ali so njihovi predniki na rotovžu prejemali za zgoraj omenjene vsakoletne »nočne šhte« dne 30. septembra kakšne posebne honorarje. Pa o tem morda ob drugi priliki. Reči je moramo, da so bili takratni mestni gospodari tudi v tem pogledu zelo uvidelni.

Iz rotovža so odhajali po polnoči 30. septembra ljubljanski meščani z enako važnimi koraki, kot so prihajali o polnoči, a baje vendarle nekaj manj samozvestno. To pa najbrž zato, ker so se jih takoj pred rotovžem oklenile čakajoče skrbne žene in dekleta, ki so oprezno vodile svoje možje in žene po temnih ljubljanskih ulicah nazaj v meščanske domove.

Naj še povemo, da je namreč v tistih časih in tudi še dolgo pozneje razsvetljeval ulice ljubljanskega mesta samo ljub Bog, in sicer z luno, ako je sijala, ali pa, da ni mrknila. Pa vzlic temu se ne more reči, da bi se bil kak meščan v noči 30. septembra na potu z rotovža domov izgubil ali pa da bi bil morda spotoma svoji skrbni spremljevalki celo pobežnil. O takih in podobnih nevednih primerih namreč stari zapisnik ne vedo.

KAKO ODPRAVIMO STANOVANJSKO BÉDO BREZPOSELNOŠČE IN INDUSTRIJSKO KRIZO?

Uvede naj se socijalno zavarovanje po zgledu Nemčije in Češkoslovaške — Nujno potrebna bi bila tudi posvetovalnica za starše pri izbiri poklicev otrok

4.

O stanovanjski bedi ne bom pisal mnogo. Beda je in bo, dokler se ne odstranijo glavni vzroki, oz. dokler se ne ustvarijo pogoji, da se stanovanjsko vprašanje avtomatično reši.

Glavna vzroka sta:

premajhna kupna moč konzumenta in predraga zidava novih hiš;

Ko bo to dvoje rešeno, bo rešeno stanovanjsko vprašanje, pa še nebroj drugih vprašanj, ki nas vse more.

En problem je torej, kako poceniti zidanje in o tem naj se izrazijo strokovnjaki. Res je sicer, da zahtevajo današnja stanovanja več komforta, toda to še ne opravičuje, da so hiše za najmanj 100% dražje kakor pred vojno. Seveda morajo govoriti oni strokovnjaki, ki imajo pred očmi samo blagor skupnosti.

Drugi problem je zvišanje kupne moči konzumenta in s tem v zvezi odprava brezposelnosti. O tem problemu želimo napisati nekaj več, ker se mi zdi življensko važnost za ves narod. Zelo bi, da se o takih stvareh pouče vsi merodajni faktorji, ki naj se ne naslanjajo na mnenje nekaterih »boljših krogov«, ki ni mnenje širokih mas in tudi ni njej v korist.

Brezposelnost imajo in rešujejo tudi druge, velike in največje države. Položaj pri njih in pri nas pa je bistveno različen, ker ima Jugoslavija poleg več tisoč brezposelnih tudi ogromno armado onih, ki mnogo premalo zaslužijo in katerih kupna moč dnevno pada. V Nemčiji ljudje povprečno prav lepo zaslužijo, dočim prejemajo brezposelnosti podpore. Torej je povprečna kupna moč ljudstva na primeri višini, kljub vsem velikim davkom, ki jih Nemčija daje na račun reparacij.

Pri nas so torej neke posebne razmere, ki jih moramo rešiti zase in na svoj način, kakor smo ugodno in na svoj način rešili nevdžnost parlamentarno krizo 6. januarja, za kar nas marsikateri država in tudi marsikateri narod zavidajo.

Nemčija se je razvila že davno pred vojno v močno industrijsko državo z uvedbo socijalnega zavarovanja, iz katerega so se nabrale ogromne kapitalije. Isto dela danes Češkoslovaška, in z uspehom!

Zakaj ne bi tudi pri nas izvedli socijalnega zavarovanja do skrajnosti?

Zato ker nasprotuje par ljudi, ki niso še nikdar stradali kruha?

Zakon o zavarovanju za starost, onemoglost in smrt že imamo, treba ga je izvesti, pa bodo široke mase vsaj deloma preskrbljene v najhujših slučajih, naše občine pa razbremenjene velikih skrbí, ki jih imajo danes z onemoglimi. In mislite na zavest ljudi, ki hodijo danes na občino po malenkostno podporo, potem bo pa lahko vsakdo rekel:

»Delal in plačeval sem in danes moram dobiti, kar mi gre!« Kdor ne bo delal, pa

nič dobil ne bo! Rešeni bomo beračev, ki so danes prava nadloga, pa pri vsem tem ne vemo, kdo je potreben in kdo ne.

Danes smo v takem položaju, da moramo takoj storiti nekaj, kar nam pomore v najkrajšem času!

In to je zavarovanje za slučaj brezposelnosti!

Jaz vidim v uvedbi tega zavarovanja edini in najboljši način za odpravo brezposelnosti sploh in s tem za dvig kupne moči širokih mas.

Pa že vidim ljudi, ki oporekajo. Tolaži me zgolj zavest, da vidimo te ljudi vedno in povsod, kjer jih ni treba. Doživljamo pri občini, samoupravah, pri državi in sploh povsod, da ti gospodje vlagajo prošnje z zahtevami, da se naredi to in ono, istočasno pa protestirajo proti davkom, taksam, prispevkom itd. Ali je to gospodarska politika?

Mislím, da se je treba živjeti v resnost današnjega položaja vsem: delavcem in poslodavcem. Vsi si moramo biti na jasnem, da smo od danes do jutri. Danes imamo kruha, jutri bogve kaj bo. In to v enaki meri za delavca in gospodarja, ker smo drug od drugega odvisni. Vsi pa želimo neko sigurnost, da bi jutri ne bili na cesti brez sredstev in brez možnosti za službo.

Torej če to želimo, si našo skupno bodočnost osiguramo najbolje z uvedbo zavarovanja za slučaj brezposelnosti.

Ni pa tu mišljeno podpiranje brezposelnih z denarjem, ampak s preskrbo, zagotavljanjem dela.

Železnice je malo, ceste so slabe, imamo obila močvirja in tako dalje. Vse to čaka dela, pa ni denarja. Če pa se zberejo s tem zavarovanjem kapitalije, se z njimi izvede polagoma vse to, najbolj pa, kadar bi pretile velike krize. In ta dela bi se vršila na račun države, samouprave, mesta, vasi itd. Iz fonda za brezposelnost bi se tem ustanovam zgolj posojal denar na ugodne obresti in na dolgo dobo, tako da bi kapital ne samo ostal, ampak bi od leta do leta naraščal. Danes se ponižno obračamo na inozemstvo za denar, s tem fondom pa bi si ustvarili domači kapital, s katerim bi se v teku nekoliko let docela osamosvojili in postali na lastni zemlji lastni gospodarji.

Res bi ostalo nekaj delomržežev, pa te bi že delavstvo samo iztrežilo. Ne gre pa, da bi se zaradi par izjem zakon ne uvedel!

Izjeme bi morale biti tudi glede na denarno podpiranje

v času kakor n. pr. pozimi, ko ni bilo moč goče delati pri najboljši volji. V takih slučajih bi že morali denarno podpirati brezposelne.

Tudi bi morali razni sezonski delavci, kot n. pr. zidarji, plačevati izdatno več kot drugi poklici za ta fond, ker zaslužijo

poleti za vse leto. Ker hraniti ne znajo ali nočejo, so v največje breme raznim socialnim ustanovam že sedaj. Še bolje pa bi bilo, če bi iz teh sezonskih delavcev nastali redni delavci, ki bi poleti zidali po normalni plači — pocenilo bi se zidanje — in bi izven sezone imeli kako drugo delo. To bi bilo v vseh oziirih najbolje.

Vstali bodo seveda krivi preroki, ki jih, hvala Bodu, vsi poznamo, in bodo, kakor običajno, na vsa usta trdili, da je danes taka kriza, da je uvedba brezposelnega zavarovanja že zaradi tega nemogoča. Mi pa vemo, da se gremo krize že 11. leto in da sploh

propademo, če si sami ne bomo pomagali.

Krivi preroki pa so ali slepi, da položaja ne vidijo, ali pa preveč vidijo in vedo, da bi delavec postal zopet človek — in nekateri ljudje se tega močno boje! Američani tega strahu nimajo, nasprotno oni sami skušajo čim bolj dvigati kupno moč mase in so danes pač gospodarsko najmočnejši na svetu. Ko bi se v Ameriki toliko kritiziralo, kakor pri nas, bi bila Amerika še danes — pragozd!

Seveda pa bi prispevek za brezposelnostni fond ne smel znašati mesečno 3 Din, ampak 50 Din, če naj to zavarovanje res kaj pomeni. Ampak rajši več, kot manj! Tedensko bi se to ne poznalo in tudi pri mesečni plači ne dosti.

Danes je 700.000 zavarovanih in če se pritegne sploh vse delavstvo, jih bo najmanj 1 milijon, kar pomeni na prispevkih letno 600 milijonov.

In to je impozantna vsota; še bolj pa, če jo vzamemo za 10 let skupaj, ker potem imamo že 6 milijard in še obrestni zaven, vrh tega pa še bogve koliko ustvarjenega dela, ki bi bilo v korist vsemu gospodarstvu!

Rekel bo kdo: Vratolomne ideje, fantastične številke! Pa so izvedljive in to v obliki blagor! Glejte mestne, državne in druge proračune, vsi so rekli, da ne bo šlo, pa je šlo! In še vedno gre in bo šlo! Treba je le hoteti in imeti pred očmi obli blagor!

Končno se nekaj pripomb za starše!

Pri nas je navada, da starši silijo otroke preveč v šole. Šola je sicer koristna stvar, ni pa koristna, če starši pravijo, da sin ne sme postati čevljar, če ima že par gimnazij, ne zidar, če je dovršil meščansko šolo, da ne sme v trgovino, če je dovršil trgovsko šolo itd. Marsikateri obrtnik bo priznal, da bi mu šlo lahko bolje, če bi imel več izobrazbe. In tako se dogaja, da bi vsak bil rad uradnik, manjka pa dobrih obrtnikov, delavcev itd. Tu je treba že več uvidenosti in več razuma. Pogostje hotelske kuharje, koliko zaslužijo, in povprašajte, koliko je domačinov med njimi. Zvedeli boste, da je zaslužek izvrsten, da pa so kuharji — tuji. Ko sem pred leti svetoval materi, naj da sina učim za kuharja, je bila tako užaljena, da bi me skoro nabila!

Z eno besedo:

Nujno potrebna je tudi posvetovalnica za starše za izbiro poklicev, da ne bo sililo vse v en poklic, v drugih poklicih pa se bodo šopirili tuji!

A. M.

Zadružna pekarna javnih nameščencev v Ljubljani

se pripravljajo, ker je ljubljanski kruh v naši državi najdražji. »Naš Glas«, osrednje glasilo državnih uslužbencev Slovenije, poroča, da se najštevilnejši sloji komentatorov pripravljajo, da začno z lastno proizvodnjo kruha, kar bi bil velik napredek v gospodarski osamosvojitvi šibkih slojev. Državnim uslužbencem se v njih akciji gotovo pridružijo tudi občinski, mestni občinski in brščarski tudi večina zasebnih nameščencev. Lastna zadružna pekarna vseh uslužbencev v Ljubljani, ki bi imela odjemalce pač tudi med delavstvom, bi zalagala konzumente ne le z okusnim in cenim, nego tudi z boljšim kruhom kakor ga je Ljubljana dandanes.

Tržni dan v Ljubljani

Zaradi deževnega vremena ni bil današnji II. veliki tržni dan v avgustu tako obiskan, kakor bi bilo pričakovati. Nenavadno velike množine sadija so bile pripolane iz bližnje ljubljanske okolice, kakor tudi iz oddaljenih krajev. Jabolka je bilo gotovo nad 60 velikih košar razne kakovosti. Pri jabolkih je bilo poznati posledice zadnje neurja, ki je sklatilo jabolčan od ponejdeljka na terek. Hrušk je bilo na trgu razmeroma malo, prav tako tudi domačih češpelj. Splošno se sedaj šele pričinja sezona za pozno sadije. Jabolka, prav lepa, so prodajali po 3—5 Din kg. hruške pa 4 do 5 Din, češpelje po 3 Din. Današnji trg je bil z novim krompirjem po potrebi založen, toda ni bilo dovolj v večjih količinah kakor običajno na tržne dneve. Na Sv. Petra nasipju je bilo le nekaj voz. Cene krompirja so neizpremenjene. Na trg je bilo pripeljanih nekaj voz lepih, trdih zeljnatih glav, za katere so kmetje prvotno zahtevali po 1.25 Din, a so jih pozneje ponujali tudi po 0.75 do 1 Din. Z drugimi potrebščinami je bil trg razmeroma dobro založen.

Zaradi slabega vremena je bil tudi današnji mesečni živalski sejem zelo slabo obiskan. Kupcev v prvih sejmških urah sploh ni bilo, za tudi dogon živine je bil zelo minimalen. Živalnost sejnja pa je bila tudi odvisna od okolnosti, da so sedaj poljska dela v polnem teku, da sedaj kmetje neradi prodajajo živino in končno je bil ta sejem drugi v mesecu, ki je vedno manj živahen kot prvi. Na sejmu je bilo prigranjen nekaj prašičev za rejo, toda za nje ni bilo kupca. Zato so jih kmalu odpeljali s sejnja.

POTENJE ROK, NOG itd.

zanosljivo odstrani »SUDOR«-mest lekarne »Pri orlu«, Celja.

Beograjski konkurent »kralja smrti«

Barta, ki se je proslavil tudi v Parizu s svojo izredno močjo, je dobil v 19letnem beograjskem delavcu enakovrednega tekmeča

Slavko Barta, ki ga imenujejo tudi kralja smrti, je znan kot eden najmočnejših ljudi na svetu. Njegove najprijetnejše produkcije so zadrževanje avtomobilov in aeroplanov, ki so v polnem pogonu. S temi akrobacijami moči se je proslavil letos posebno v Parizu. Pred dnevi je zopet nastopil v Beogradu, in sicer na zemunskem letališču, kjer se je zbrala ogromna množica iz Beograda in okolice. Pripravili so dva aviona, ki vozita na progi Beograd-Skopje in Zagreb. Barta si je pritrtil na roki vrvi, na katerih sta bila privezana v nasprotni smeri stoječa aviona. Na znamenje Bartovega impresarija sta pilota poglala motor in propelerja sta se začela vrteti. Sledili so napeti trenutki, ko je občinstvo bilo prepričano, da se bosta letali dvignili in raztrgali Barto na kosce. Toda »kralj smrti« je obdržal obe letali, ki sta potegnili s silo 450 ks, na mestu. Občinstvu je zastala sap, nekaj dam je padlo v nezavest, nekateri so kričali: »Dostil! Dostil! Raztrgalo ga bo!« Pilota sta ustavila motorje in letali so zopet spravili v hangarje. Barte se je nato produciral še z eksplozivnimi patronami, katere je užigal v ustih.

Se večjo senzacijo kakor Bartov nastop je pa v Beogradu pred dnevi povzročil delavec Dragoljub Aleksić, ki je nastopil kot Bartov konkurent. Ze pred letom dni so časopisi poročali o Aleksiću in njegovi izredni moči. Grizel je železno verigo, zmečkal je železne do 6 cm debele palice, ka-

kor bi bile iz testa in obdržal je avtomobil z zobmi ter dva z rokami. Delavec je star šele 19 let, toda njegove mišice so kakor iz jekla. Ze pri prvi produkciji Barto na sportnem igrišču BSK je Aleksić zahteval, naj se mu dovoli, da bo zadržal kakor Barta, z rokami 10 motociklov Občinstvo in komisija sta se mu smejala, meneč, da se fant šali. Naslednje dni si je Aleksić izposodil nekaj denarja in se začel trenirati kakor Barta. Najprej je obdržal na mestu dva avtomobila, nato pa štiri iste velikosti in jakosti kakor so bili tisti, s katerimi se je produciral Barta. Mimoidoče občinstvo se je ustavilo in okoli mladega delavca se je kmalu nabrala množica, ki ga je obdvovala. Nato je Aleksić šel pred redakcijo »Politike« in povabil urednike, naj se prepričajo o njegovi moči. Produkcijo s štirimi avtomobili je izvršil štirikrat zaporedoma, tako da so mu od napora zakrnavle mišice. Navdušeno občinstvo je mladega konkurenta »kralja smrti« odnesla na ramah v redakcijske prostore »Politike«, kjer je Aleksić izjavil, da more izvršiti vse akrobacije, s katerimi se producira Barta, da lahko zadrži na mestu dve letali in da upa tudi užgati ekrazitno patrono v ustih.

Ko so ga vprašali, kako sodi o Barti, je priznal njegovo izredno moč in spretnost, vendar pa je dostavil, da mu je v vsem kos. Aleksić je bil preteklo zimo angažiran v nekem beograjskem baru, kjer je nastopal v težkih atletskih produkcijah.

Naši plavači so se davi vrnili iz Varšave

Davi ob 4.30 so se vrnili naši plavači in plavavice v Ljubljano iz Varšave, kjer so se udeležili slovanskega tromatcha

Ljubljana, 21. avgusta.

Kakor znano, so se vršile v soboto in nedeljo v Varšavi plavalne tekme za slovansko prvenstvo, katerih so se udeležili Jugoslavija, Poljska in Češkoslovaška. Rezultati tekmovalja, ki so bili večinoma že objavljeni, so znani. Češkoslovaška je zasedla prvo mesto z 232 točkami, pred Jugoslavijo, ki jih je dosegla 203, in Poljsko, ki jih je dosegla 136. Plavalne tekme vseh treh slovanskih narodov v Varšavi so znova poglobile bratske medsebojne stike in nudile nov dokaz bratske vzajemnosti.

Davi se je naša plavalna skupina, ki so jo večinoma tvorili Splitčani, Dubrovčani, Bulat iz Beograda, Grlic iz Karlovca ter Ljubljanci Kordelič, Volartova in Pretnarjeva, vrnila iz Varšave. Prispeli so ob 4.30 zjutraj. Ljubljanci so ostali v Ljubljani, dočim so Splitčani ter ostali ob 9. z zagrebškim vlakom nadaljevali pot. O poteku plavalnega tekmovalja v Varšavi smo izvedeli še nekatere zanimive podrobnosti.

Naša plavalna reprezentanca se je odpravila v sredo 14. t. m. polnoči v Varšavo in je prispela v poljsko prestolnico v petek ob pol 8. zjutraj, torej po skoro 32-urni vožnji. V Varšavi so sprejeli naše plavače člani poljske plavalne zveze pod vodstvom tajnika Samadeno, ki jih je toplo pozdravil, nakar so jih nastanili v plavalnem stadionu, dame pa v nekem zasebnem kolegiju. Stadion, ki je prav moderen, so Poljaki zgradili šele letos, v sportnem oziru popolnoma ustreza, v splošnem pa ne dosega ilirijanskega v Ljubljani, zlasti glede na higijeno in čistoto, zakaj, voda je precej kalna, skoro črna, kakor naše barjanske vode, poleg tega pa kopalci zanašajo v kopalnice tudi mivko.

Stanovanja, ki so jih dobili naši plavači na razpolago, so bila čista in snažna, prenočišča, obstoječa iz zložitljivih postelji, vzorna. V tem oziru in tudi glede na pre-

hrano, ki je bila sicer malce draga, se naši tekmovalci niso imeli kaj pritožiti.

V petek popoldne so naši tekmovalci po dolgi in naporni vožnji počivali, popoldne pa so takoj odšli na trening. V soboto popoldne so si ogledali Varšavo in njene zanimivosti, popoldne pa so se pričela tekmovalja, katerih izidi so znani. Tekmovalja so se nadaljevala tudi v soboto. Naši tekmovalci so se prav dobro držali in se častno odrezali, čeprav so Čehi in Poljaki »vlekli skup«. Zasedli smo drugo mesto, pa bi lahko tudi prvo. V »waterpolu« bi namreč Jugoslavija, ki je ves čas prevladovala, morala zmagati nad Češko, pa je poljski sodnik Samadeno sodil zelo pristransko in prisodil proti nam popolnoma neupravičeno štrimetrovko, ki je obsedela, s čemur so Čehi izravnali. Jugoslavija je bila neprimerno boljša.

K lepemu plasmaju so nedvomno mnogo pripomogli ljubljanski plavači in skakači, h katerim smemo tudi prišteti Orlica, ki je sicer član KSU v Karlovcu, a je rodom ljubljanska srca. Orlic je v skokih dosegel drugo mesto s stolpa in ne prvo, kakor je bilo pomotoma poročano. Kordelič je bil tretji, pa tudi pri skokih z deske se je plasiral kot tretji. Naši skakači bi se morali nedvomno boljše plasirati, pa so Čehi in Poljaki zopet »vklup vlekli«. Tudi Volartova je bila dobra. Bila je trikrat tretja in v skokih s stolpa tretja, z deske pa peta. Dobro je tudi odrezala Pretnarjeva Bogi, ki je bila v skokih s stolpa druga.

Po plavalnem tekmovalju se je vršil v eni najlepših varšavskih restavracij banket, na katerem so bili tekmovalci pogosteni. Izmenjane so bile tudi napitnice in pozdravi, po banketu se je pa vršil ples, ki je trajal do 2. zjutraj. Prvi so se nato odpeljali Čehi, naši tekmovalci pa v ponedeljek ob pol 8. zjutraj. Vtisi, ki so jih odnesli iz gostoljubne Varšave, so kar najlepši in jim bodo ostali vedno v spominu.

Sport

Hazenska družina »Ilirije« v Sarajevu

Na povratku s turneje po južni Srbiji se je hazenska družina »Ilirije« ustavila v Sarajevu, kjer je odigrala dve tekmi proti tamonjšni »Saška«, ki je bila šele nedavno ustanovljena. »Ilirija« je gostovala dva dni in obakrat dosegla nedoločna rezultata v razmerju 3:3 in 5:5. Od napornega potovanja je bila sicer zelo utrujena, priznati pa je tudi treba, da se »Saškova« družina, ki je šele letos prišla s treningom, prav dobro in da utegne igrati važno vlogo v jugoslovenski hazeni. Na svoji turneji po južni Srbiji je »Ilirija« dosegla krasen score v razmerju 110 proti 9 golom. Sarajevski listi zelo laskavo pišejo o njej in povdarjajo, da se je odlikovala s preciznim podajanjem žoge. Tekmam je oba dni prisostvovalo zadostno število gledalcev. S. K. Ilirija (hazenska sekcija). Jutri v četrtak ob 18.15 bo v posebni sobi kavarne »Evropa« članski sestanek, obvezen za vse članice. Prvi trening za vse one, ki so bile na turneji, bo dne 2. septembra, za vse ostale pa v soboto 24. t. m. Načelna sekcija.

— Službeno iz LHP-a. Seja upravnega odbora se vrši jutri v četrtak ob 20. v damskem salonu kavarne »Emona«. Naprejšajo se vsi odborniki, naj se seje udeleže. — Tajnica.

Beleznica

KOLEDAR.

Danes: Sreda, 21. avgusta, katoličani; Ivana Franciška, pravoslavni: 8. avgusta, Emilian.

DANASNJE PRIREDITVE.

Kino Matka: Knežinja Nataša (Lya Mara).

Kino Ideal: Kuš pakaza Kacmarek.

DEZURNE LEKARNE.

Danes: Bohine, Rimska cesta, Loustek, Razljerna cesta.

Dnevne vesti.

— **Zadružni razstava v Ljubljani.** Glavni zadružni savez, ki je centrala zadružnih zvez v Jugoslaviji, praznuje letos desetletje svojega obstoja. Zato je sklenil njegov občni zbor, da se vrši v Ljubljani zadružni kongres, na katerem naj se zbere vsi zadrugarji Jugoslavije v svrhu pregleda doslej izvršenega zadružnega dela in v svrhu začetka programa za prihodnje. Ljubljano so določili zato, ker je zadružništvo v Sloveniji najstarejše in sorazmerno najbolj razvito. Prireditev se vrši v času, ko bo na ljubljanskem velesejmu odprta razstava »Ljubljana v jeseni« od 31. avgusta do 9. septembra. Slovenske zadružne zveze, ki so članice Glavnega zadružnega saveza, Zadružni zvezi v Ljubljani in Celju. Zveza slovenskih zadrug v Ljubljani ter Zveza gospodarskih zadrug v Ljubljani priredijo spoznavno ob tej priliki na velesejmu »Zadružni razstavo«, ki naj tvori začetek zadružnega razstava. Zadružna razstava ima namen seznaniti zlasti udeležence zadružnega kongresa s slovenskim zadružništvom ter predložiti sploh važnost in pomen zadružništva na Slovenskem.

— **Za čebelarje.** Ob priliki pokrajinske razstave »Ljubljana v jeseni« od 31. avgusta do 9. septembra se bo priredila tudi lepa čebelarja razstava. Na razpolago bo mnogo pristnega medu po zmerni ceni. Kupci naj prinesejo na razstavo seboj posodo, da jim ne bo treba plačevati kozarcev.

— **Domžale.** Gasilska župa Kamniška priredi v kraju svoje ustanovitve dne 25. avgusta t. l. slavnost 10-letnice obstoja. Ob tej pomembni slavnosti priredi gasilsko društvo Domžale veliko veselico z jako pestrim sporedom na vrtu g. A. Walka, posestnika in trgovca v Domžalah. V službi slabega vremena se vršita veselica in vsa slavnost v Godbenem domu. Ujudo namo vabimo vse prijatelje iz Ljubljane in daljine okolice. Ugodne zveze z vlakom in avtobusi. — Odbor. 465-n

— **Nov ročni zemljevid naše države.** V založbi »Učiteljskega doma« v Mariboru je izšel nov ročni zemljevid Jugoslavije. Avtorja sta mu profesor Baš in Slavoj Dimnik. Že imeni obeh strokovnjakov jamčita, da je zemljevid prvovrsten. Pri izdelavi so se upoštevali najnovejši po raznih strokovnjakih ugotovljeni podatki o naši državi. Zato je ta zemljevid absolutno točen, kar se ne more trditi o drugih izdajah, ker so večina priručne se po predvojnih kartah o ozemlju naše države. Novi zemljevid ne bo samo dober pripomoček našim šolam, ampak bo prišel prav vsakomur, ki se hoče poučiti o tem ali onem o naši državi. In takih je vedno več tudi pri nas v vseh stanovih. Zemljevid je izdelala litografija Mariborske tiskarne zelo pregledno in plastično. Za tako temeljito domače delo je cena Din 6 naravnost nizka. Zemljevid se dobi v vseh knjigarnah.

— **Laško.** V ponedeljek popoldne je v smeri iz Celja prišla huda nevihta. Iz Ogeš so sporočili, da gori, in ko so odšla gasilna društva na pomoč, se je izkazalo, da je zgorel mal kozolec.

— **Rodbinska tragedija pri Sremski Mitrovi.** V selu Bogatić pri Sremski Mitrovi se je v noči od ponedeljka na torek odigrala grozna rodbinska tragedija. Ugledni vaški trgovec Živorad Trifunović je v prepričljivost svojo ženo Zorko in nato izvršil samomor. Vzrok strašnega dejanja so bile rodbinske razmere, veliki dolgovi in neozdravljiva bolezen, na kateri je Trifunović že dalje časa bolehal.

— **Morilci 80-letne starke izsledeni.** Poročali smo nedavno, da je bila 9. tm. v Černi pri Vinokovcih na Hrvaškem na zverinski način umorjena in oropana 80letna starka Branka Zabarević, ki je bila sama doma. Morilec je odnesel 20.000 Din in razne dragocenosti. Orožniki so se dni prijetih tri osebe, ki so zločina osumljene in jih izročili sodišču.

— **Strašna nesreča.** Strašna nesreča se je pripetila tri dni v malem slovenskem selu Cerić. 15letni hlapec Luka Ilić je stal na mlaticini in metal snopje v stroj. Nesreča pa je hotela, da mu je nenadoma spodrsnilo, izgubil je ravnotežje in padel v stroj, ki ga je strašnovito razmesaril. Nesrečnika so mrtvega potegnili iz mlaticnice.

— **V Zagrebu izginile štiri osebe.** Včeraj je zagrebška policija prejela številne prijave o izginulih osebah. Tako je na policiji prijavil sodarski pomočnik Josip Knežević, da je njegova sestra Kata, lastnica branjarije, pustila v stanovanju listek z napisom, da je ni treba več iskati. — Slično je prijavil tudi železniški uslužbenec Milovan Paško, ki ga je pred 8 dnevi zapustila sestra Ruža. — Brez sledu je tudi izginila trgovčev sin Milan Pavlič, dijak III. razreda gimnazije. — Hišnica Marija Tekl je prijavila, da je 13. t. m. odšel z doma njen priletnik Gustav Popović in se ni več vrnil. Popović je često govoril, da si bo končal življenje in ni izključeno, da je res izvršil samomor.

— **Krvav pretep na Ozlju pri Karlovcu.** V nedeljo je bila cerkevna proslava na Ozlju pri Karlovcu. Iz Karlova in okolice je prišlo mnogo ljudi, ki so prisostvovali žegnjanju, po končani službi božji pa so odšli v gostilne. V neki gostilni je kmalu nato med pijanimi fanti nastal krvav pretep, pri katerem so bili Antun Mihičič iz Krašiča, Josip Šašek iz Jasjkova in Toso Panjak težko poškodovani in so morali vose tri prepejati v bolnico v Karlovec. Vsi trije so dobili več sunkov z nožem in je njihovo stanje zelo kritično. Orožniki so aretirali glavnega pretepača, ki so jih izročili sodišču. Govori se, da se je poboja udeležilo tudi več Slovencev.

— **Za posestnike v letoviščih.** Finančni direkcija v Ljubljani opozarja na razpis ministrstva financ z dne 30. julija 1929 št. 72.140 vse hišne posestnike v krajih, ki so proglašeni za letovišča (kopaška, zdravilišča) in ki so: Blede, Bohinjsko jezero, Ca-

teške toplice, Dobrna, Kamnik, Kranj, Kranjska gora, Laške toplice, Lesce, Mojstrana, Poljče, Radovljica, Rimske toplice, Rogaska Slatina, Toplice pri Novem mestu in Topolšica, kakor tudi vse posestnike v ostalih krajih, ki oddajajo svoje hiše v najem samo sezonsko ali jih uporabljajo samo sezonsko, naj vložijo pri pristojni davčni upravi prijavo o dohodku od zgradb radi odmere zgradarine za l. 1930 in sicer najkasneje do konca avgusta 1929, ker bi jia sicer zadel kazni po čl. 137 zakona o neposrednih davkih. Omenjeni razpis je bil že objavljen po davčnih upravah na krajevo običajen način.

— **Vreme.** Včeraj je bilo lepo samo v Beogradu, povsod drugod pa je bilo oblačno. V Ljubljani je tudi deževalo. Najvišja temperatura je bila včeraj v Skopju, kjer so beležili 36, najnižja pa v Mariboru in Ljubljani, kjer je termometer kazal 20, odnosno 20,7 stopinj. Minimum v Mariboru je celo znašal samo 10 stopinj. V Zagrebu je znašala temperatura 24, v Beogradu in Splitu 33 stopinj. Barometer se je v Ljubljani nekoliko dvignil in je kazal 763,2 mm. Današnja vremenska napoved: Večina se oblačno in deževno, zboljšanje na vidiku.

Fotoparate kupite najboljši pri Fr. P. Zajec, optik, Ljubljana, Stari trg 9.

Iz Ljubljane

— **Ij Napis na Gruberjevem spomeniku.** G. profesorju Sovretu v blagovoljno posajnilo: V članku »Stoletnica znamenitega ljubljanskega spomenika« (S. N. št. 186) mrgoli tiskovnih hib (oživotarila — namesto oživotvorila; od ustroja Gradaščice do skalnate struge pod mostom — nam. od ustja... pod mestom; Ločnice — nam. Loščice; pri zidanem mostu — nam. pri Zidanem mostu; v travo — nam. s travo; Topogo — nam. Topogor.). Z napakami obilno opremljeni so zlasti napisi; zmanj je bila prošnja g. korektorja, da bi pazil nanje. Evo jih: Ovos — nam. Qvos; congressom — nam. congressum; svmtv — nam. svmtvs; benignissimo — nam. benignissimo; noto — nam. nvtv; palodis — nam. palvdiss; impendere — nam. impendere; aggres — nam. aggres; alpsvm — nam. lpsvm. Napisi so dobesedno povzeti iz IB 1829, 138. Costa Reiserinnerungen 12 ima še četrti napis na zadnji strani vlec, da sta si z vzvišenega kraja ogledala uspešno delo cesar Franc I. in cesarica Karolina 16. avg. 1825 (Qvo jam eminentiori loco favismv operis successum luxtravere Franciscus A. I. et Carolina Avg. XVI. Cal. Sept. MDCCCXXV.). Kakor se razvidi iz gorenjih poprav, ne gre tudi za vulgarno latinščino, ampak za prav trivialne tiskarske škrate. Stsl. (Op. ur.: Crka »v« nadomešča v napisih črko »u«). — To obliko je rabil n. pr. tudi stavbnik na šentjakovski dekliški šoli.

— **Ij Mestni gradbeni urad** ne uraduje 24. in 26. avgusta zaradi snajenja uradnih prostorov.

— **Ij Uprava šentjakobskega gledališkega odra** vabi vse inteligentne gospodične in gospode, ki imajo zmožnost in veselje do dramske umetnosti k sodelovanju. — Pisemne prijave naslovite na Šentjakobski gledališki oder, Florjanska ul. 27-1.

— **Ij Na drž. ženskem učiteljsku v Ljubljani** bo za šolsko leto 1929-30 vpisovanje v 1. razred dekliške vadicne v otroški vrtci dne 31. (ne 26.) avgusta od 9.—11. dop. Prinesiti je seboj krstni (rojstni) list in potrdilo o cepljenih kozah. Istočasno naj se javijo tudi doseženi vadiške učence s svojimi šolskimi izkazi za vpis v 2.—4. razred. — Vpisovanje v 1. letnik učiteljske je v ponedeljek, dne 2. septembra od 9. do 12. Vpisati se morejo le učence, ki so dovršile 4 razrede srednje šole z odličnim, prav dobrim ali dobrim uspehom, in učence meščanskih šol, ki so napravile završni izpit z odličnim ali prav dobrim uspehom. Prinesejo naj seboj tudi krstni list. Gojenke, ki imajo opraviti razredni ozir. ponavljalni izpit, naj pridejo v ponedeljek, dne 26. avgusta ob 8. v zavod. Doseženi gojenke naj se prijavijo z letnimi spričevali za sprejem v 2.—4. letnik v četrtek, dne 5. septembra od 8.—10. Zrelostni izpiti v septembrem terminu se prične 2. septembra ob 8. V petek, 6. septembra je slovesna služba božja in naslednji dan v soboto, 7. septembra se prične redni pouk. — Podrobnosti so razvidne iz oglasov v veži šolskega poslopja.

— **Ij Za ubogo rodbino v Vodmatu** so darovali: S. K. Ljubljana Din 30, Božica, Lenčka, Marko 80 Din, Neimenovana 30 Din, Neimenovani 100 Din. Iskrena hvala!

Iz Celja

— **o Pot, potrebna poprave.** Iz Celja pelje pot, ki veže mesto s Šminklavskim hribom, Aninim sedlom in Lisco. To je ena najlepših sprehajalnih poti, ki je tudi v gospodarskem oziru važna za vinogradnike in posestnike gozdov. Pot je pa v tako slabem stanju, da človek niti peš ne more hoditi, ne da bi si polomil noge. Ker je dolga komaj okoli 3 km in jo mnogo uporabljajo, bi bilo pač želeli, da bi se popravila, kar bi se z domačo pomočjo in malimi stroški prav lahko uredilo.

— **c Negažen porod v avtomobilu.** Pred dnevi je peljal neki posestnik s svojim avtomobilom neko žensko iz Savinjske doline, ki se je nahajala tik pred porodom, v celjsko bolnico. Porodnica pa je že sredi poti kar v avtomobilu porodila zdravo dete. Otrok in mati sta bila oddana v oskrbo v celjsko javno bolnico.

— **Drž. dekliška meščanska šola v Celju.** Ponavljalni izpiti se prične 29. avgusta ob 8. uri. Končni izpiti se vrše 30. avgusta ob 8. ure dalje. Vpisovanje bo v soboto od 8. do 12. ure. Sprejmejo se učenci, ki so uspešno dovršili 4. šolsko leto. S seboj naj prinesejo izkaz o šolskem napredku ter krstni list.

Kako so nekoč iskali neveste

Kako čitajo ljudje liste — Vsak od svoje strani — Ženitbeni inserat iz starih dobrih časov — Danes so ljudje bolj izbirčni

Nekoč, pred 50 ali 60 leti, še ni bilo v navadi, kakor je danes, da bi si mož poiskal nevesto s časopisnim inseratom. Vsaj zelo redki so bili, ki so se zatekli v upravnističnega kakega lista, da bi na ta način prišli do neveste ali žene. Razumljivo je tudi, da si tedaj deklet, ki bi rado moža, niti v sanjah ni upala misliti, da bi si ga poiskala s pomočjo časopisnega inserata. Zato danes ni mogoče kaj napisati, kako so nekoč iskale ženske. Saj se za pripovedovanje o možeh in fantih, ki so nekoč iskali neveste, ni snovi, kajti pred 50 leti sta se ojuočila dva, ali kvečjemu trije na leto in razglasila v časopisu, da bi rada prišla v zakonski jarem.

Za nežni spol so inserati najzanimivejši

Če opazujemo, kako ljudje čitajo časopise, marsikaj vidimo in spoznamo. Človek največkrat pokaže, kaj je, pri čitanju časopisov. So čitalci, ki prično pri prvi strani in med temi so zopet razlike. Nekateri prično z uvodnikom, drugi s prvim člankom v desnem kotu, tretji z drobnimi brzojavkami spodaj itd. Mnogo jih je, ki prve strani niti ne povohajo, temveč začnejo na drugi, ali na tretji strani, pri rubriki »Iz naših krajev«, ali pri »Sportu«, »Iz življenja in sveta«, itd.

Če pa opazujemo ženske pri čitanju časopisa, vidimo, da prično skoro vedno na zadnjih straneh pri inseratih. Prva so seveda smrtina oznanila, kdo je umrl, kdaj bo pokopan, kateri so njegovi sorodniki, je najzanimivejše za večino žensk. Morda zato, ker da to največ snovi za klepetanje, ki sledi. Zakaj je umrl, kako je živel, zakaj se ta ali oni sorodnik ni podpisal itd. Torej najhvaležnejša snov za ženske debate.

Od smrtnih oznanil šine pogled čitalke navadno v rubriko »Dopisi« in »Ženitve«. Kdo ve, zakaj! Nekaj poseben užitek imajo ženske pri čitanju oglasov, v katerih moški iščejo neveste in žene. To je veliko poglavje v ženski psihologiji. Nekaj sličnega je radovednost nežnega spola pri porokah. Pri porokah se kar tare deklet in žen v cerkvi, pred fotografom, kjer stoji kočija in čaka novoporočena.

Ženitbeni inserati nekoč

Zanimiva je razlika med ženitbenimi inserati sedanjega časa in nekoč. Prav za prav bi človek na prvi pogled rekel, da ni bistvene razlike med inserati pred 50 leti in današnjimi. Pa vendar je velika razlika, kakor je tedaj način življenja le malo sličen današnjemu. Lahko rečemo, da se je življenje temeljito spremenilo, da nas loči od prednikov iz l. 1875 na primer velik prepad, ki ga vsi zato ne občutimo, ker pač živimo s časom in nimamo ne volje ne prilike pogledati nazaj, kako je bilo nekoč.

Predvsem je treba ugotoviti, da so bili nekoč ženitbeni inserati zelo, zelo redki. In to je že bistvena razlika od današnjih, katerih kar mrgoli po časopisu. In vendar ravno ta razlika najbolj začudi. Saj je danes družabno življenje mnogo večje, kakor je bilo nekoč. Nešteto prilik se nudi danes ženitve željnemu, da si poišče nevesto in to v kavarnah, na plesih, raznih prireditvah, čajankah, weekendih in bog ve še kje. In vendar je iskanje ženinov in nevest z inseratom večje. Vzrok je najbrž v svobodnem razpoloženju današnjega človeka. Današnji svet je zelo izbirčen, ima velike zahteve in kar je temeljna razlika od sveta pred 50 leti, oproščeno je milijonov in milijonov predsodkov, tradicionalnih vezi navad, običajev, obzrov. Avtonomen hoče biti in sam odločati o vsem, najboljši pa seveda v izbiri dekleta, neveste, soproge. Zato je danes v enem dnevu več ženitbenih inseratov v časopisu, kakor jih je bilo nekoč v petih letih. Današnji svet išče in išče, izbira, če dobi končno izbiro, no, bog pomagaj.

Najstarejši slovenski ženitbeni inserat

Prelistaval sem najstarejše slovenske časopise, toda ženitbenih inseratov v njih nisem našel. V »Slovenskem Narodu« iz l. 1868, ko je začel izhajati v Mariboru, sploh inseratov ni dosti. Polagoma so ljudje spoznali pomen inserata, kot najboljše reklamo. Sele l. 1872 sem našel ženitbeni inserat, ki je menda najstarejši slovenski inserat te vrste. Ne dam si pa glave odrezati, da ni kje v kakem starejšem časopisu natisnjen še starijši ženitbeni inserat. Zato ga bom rajši krstil za »najstarejši Narodov ženitbeni inserat«. Glasi se pa takole:

Oženiti se misli

Po tej poti privraten uradnik, 30 let star, z letno plačo gld. 550, in svojim imetkom gld. 2000. Želi se deklica med 20. in 30. letom, ne stareja, dobro odgojena v domačih in ročnih delih, z neravnno veliko, nego premoženju ponudnika primerno doto. Pomoč, ako mogoče s fotografijo, upravnistvu tega lista pod šifro »Slavjanski«.

Najzanimivejše v tem inseratu je pač ponudnikova izrecna opomba, da ne mara neveste, ki bi imela večjo doto, kakor je njegovemu premoženju primerna. Tako opombo v današnjih inseratih ne najdeš več. »Slavjanski« je pustil natisniti svoj inserat dvakrat. To je bil tudi edini ženitbeni inserat v letniku 1872.

V letniku 1873 »Slov. Naroda« sem našel tale ženitbeni inserat:

Ženitna ponudba.

Trgovce v moških letih, v nekem mičnem mestu na spodnjem Stajerskem, se,

zavoljo pomanjkanja znanja, z deklico 18 do 25 let staro, katere je dobro po domače odgojena in omikana, in se s premoženjem kakih 3000 do 4000 gld. izpričati more, želi takoj oženiti.

Povoljne ponudbe s pridjano sliko (fotografijo) naj se administraciji »Slov. Naroda« pod črkami F. F. »Srce in duh« najdalje do 10. februarja t. l. pošiljajo. Največja zamočljivost se zagotavlja.

F. F. je torej iskal deklico med 18 in 25 letom, pri tem pa ni izrecno zahteval, da mora imeti neomadeževano preteklost, kajti tedaj je bilo najbrž samo obsebi razumljivo, da so deklice teh let bile neomadeževane.

V letniku 1876 je bila tudi samo ena ženitna ponudba, neki 30-letni mladenič, »ki ima par tisoč forintov prihranjenih«, se je želel oženiti »z dobro izurjenim dekletom, ki ima nekoliko premoženja; katera ima poslopje za ščacuno, ima prednost.«

V letniku 1877 sta že dva ženitbena inserata.

Prvi se glasi:

Ženitna ponudba.

Premožen posestnik se želi oženiti s pobožno žensko srednje starosti, katere bi imela okoli 200 gld. premoženja.

Drugi pa:

Ženitna ponudba.

Z žensko kakih 30—42 let staro, ki ima 12.000 do 16.000 gld. premoženja se želi oženiti nek premožen posestnik, ki ima lepo hišo z gruntom na vsakemu podvzetju pripravnem kraju. Pisma se prosijo pod naslov... Tajnost se oblubuje.

Dandanes bomo redko našli moškega, ki bo izrecno zahteval, da se želi oženiti »s pobožno žensko«.

Senzacionalna avantura kopača zlata

Bivši generalštabni oficir - Jugosloven je odkril v bližini grško-jugoslovske meje zlat rudnik, v katerem je za 2 milijardi Din zlata — Doslej so ga izkopali za 400 milijonov Din

Ljubljana, 21. avgusta.

Davi je dopotoval iz Grške potnik iz Ljubljane in nas je opozoril na senzacionalne vesti grških listov, po katerih je izkopal Jugosloven Vladimir Katolinski ogromne količine zlata v bližini grško-jugoslovske meje. O Katolinskem in njegovem zlatem rudniku doznavamo:

L. 1890. je poslala turška vlada mlade generalštabnega oficirja Vladislava Katolinskega iz Starega Bečja v Makedonijo, da izvrši tam neka kartografska dela. Ko je delal na terenu, je odkril Katolinski v bližini sela Arret-Gissar precejšnje množice kovin. Posrečilo se mu je, da je dobil dovoljenje za raziskavanje kovinskih plasti. Zgradil si je v bližini kočjo in si v njej uredil moderen laboratorij. O rezultatih svojih raziskovanj je čval najstrožjo tajnost. Od časa do časa se je pojavil v Solunu, prinesel oblastem, ki so prihajale vpoštev, podkupnino in nato zopet izginil.

Gruda zlata, težka 500 funtov

V Solunu so kmalu zvedeli za njegovo radodarnost, ki je vzbudila tem večje začudenje, ker je bilo znano, da je prišel mladi oficir v Makedonijo reven ko cerkvena miš. Govorili so, da je Katolinski odkril tajno zlato žilo. Po naredbi sultana Abdula Hamida so Katolinskega aretirali in njegovo kočjo izravnali z zemljo. Pod ruševinami kočje so našli grudo zlata, težko okoli 500 funtov. Abdul Hamid je pozval Katolinskega k sebi in ga vprašal, odkod ima zlato. Katolinski je tedaj priznal, da je v resnici našel izdatno zlato žilo.

Sultan Abdul Hamid koplje zlato

Obvezal se je, da označi kraj zlatega rudnika in ko je predložil sultanu načrt, ga je pustil izgnati v Avstrijo. Sultan je dal nato kopati na kraju, kjer bi moralo biti zlato. Kmalu se je izkazalo, da je načrt goljufiv. Abdul Hamid se je obrnil na avstrijsko vlado in zahteval, naj prisliji Katolinskega, da izda pravi načrt. K sreči je Katolinskega zaščitil sam cesar Franc Jožef.

Pri ministrskem predsedniku Venizelosu

Po revoluciji v Turčiji se je Katolinski vrnil v Solun in odpotoval na kraj, kjer je nekoč stala njegova kočja z laboratorijem. Ker je reka, ki je tekla mimo njegove kočje, izpremenila svoj tok, je izgubil vsako orientacijo. Toda Katolinski, energičen in kljubovalen, ni opustil svojega namena, da ponovno najde zlato žilo. Odpotoval je l. 1919 v Atene in se obrnil na Venizelosa. Pogajanja z njim so uspela in po Venizelosovi naredbi je grški minister Spiridis l. 1920 dovolil Katolinskemu, da nadaljuje z izkopavanjem. Ko je Venizelos padel in je prišel na krmilo Gunaris, je proglasil Katolinskega za šarlatana in mu ustavil državno pomoč.

V družbi z Angleži odkril zlato žilo

Katolinski je zapustil Grško in odšel v inozemstvo, da poišče interese za svoj

Po šticah tednih

Vas ovcatinik

van Heusen

sploh nič ne velja, ker ste prištedili nabavno ceno pri stroških za čiščenje.

V letniku 1879 sta dve ženitni ponudbi. Dne 10. septembra je bila natisnjena tale:

Gospica,

ali tudi mlada vdova do 30. leta, katere ima okoli 2000 gld. v gotovem, ima lepo priložnost seznaniti in omočiti se po tem potu z 32-letnim vdovcem, lepega gladkega lica in hvalevrednega značaja, velikim posestnikom v najkrajšem kraju Krasa. Molčanje se zagotovi. Ponudbe s pridejano fotografijo naj se pošlje vsaj do 20. septembra pod XY Nr. 7777 poste restante, Dutovlje, Sežana.

Ta ženitbeni inserat je že bolj podoben današnjim. X. Y. že zapeljivo vabi dekleta in mlade vdove v zakonski jarem, popisujejo svojo lepo zunanost in bogastvo.

V drugem inseratu, ki ima napis »Ponudba v zakonu«, želi neki mlad vdovec »v zakon stopiti z dobro a tudi premožno gospodinjjo«. Ponudbam »s častjo garantira molččnost«.

Taki so bili ženitbeni inserati nekoč. Kdor jih pazno preštudira, bo videl, da se razlikujejo zelo od današnjih, da so morda naivnejši ali pa resnejši ali oboje. O »Dopisih«, v katerih bi kakšna »Plavalaska« oznanjala, da je »živahni muciki« postalo dolgačas in da želi dopisovati z enakim muckom pa ni v časopisih pred 50 leti duha ne sluha.

—nek.

Lov za lepo Poljakinjo

L. 1923 je mlada in lepa Poljakinja Vladislava Mikulska iz Lodza umorila svojega očeta in pobegnila. Vzrok zločina je bila dobičkalnost, kajti po njegovi smrti je dvignila vse naložene prihranke.

Oblasti so izdale za morilko tiralice in kmalu ugotovile, da je lepa Vladislava pobegnila v Argentino. Lodzovski policija je za njo poslala enega svojih kriminalnih uradnikov. Mož je morilko v Argentini res izsledil, toda lepa Vladislava mu je zmešala glavo. Namesto da bi jo aretirali, se je smrtno zaljubil vanjo. Pozabil je na prisrsko, ki ga je vezala, pozabil na Poljsko, se nastanil s Poljakinjo v Buenos Airesu in živel z njo v divjem zakonu.

No, poljske oblasti nanj in na Vladislavo niso pozabile. Nekega dne sta se pojavila v Buenos Airesu dva druga poljska kriminalna uradnika, ki sta Vladislavo izsledila in pri argentinskih oblastih izposlovala dovoljenje za njeno aretacijo in prevoz na Poljsko. Lepa Poljakinja je tudi tema dvema skušala zmešati glavo, pa se ji ni posrečilo. Te dni je parnik z begunko na krovu pristal v Lisabonu na Portugalskem, od tu pa nadaljuje pot na Poljsko. Njen ljubimec je ostal v Argentini, ker ga povratek v domovino prav nič ni mikal. Vladislava Mikulska je prav dobre volje in prepričana je, da se ji bo posrečilo uiti v šalomi, ki so ji namenjena.

Največji safir na svetu

Na posestvu revnega birmanskega seljaka v Rangoonu je bil te dni najden safir, ki obsega 1000 karatov. Baje gre za največji safir, ki je bil do danes najden. Srečni najditelj je postal preko noči milijonar.

V knjižnici.

— Tu vam prinašam knjigo nazaj, ker je mama rekla, da ni za mlada dekleta.

— Bržkone se gospa mama moti.

— Ne, ima že prav, saj sem jo prebrala.

Kdo nosi čiste srajce?

— Ne vem, poznam vas že približno 12 let, pa še vedno nisem rešil uganke, ki se vas tiče.

— Kako? Kaj pa vam ni jasno?

— Vedno se zaman vprašujem, kdo pravzaprav nosi vaše čiste srajce?

August Blanche:

Na valovih strasti

Roman

LIV.
Križec.

V hiši št. 94 v rue de Lille v Faubourg St. Germainu je stanoval grof de Vandeuil s soprogo in osemnajstletno hčerko, krasno Diano, najmlajšo med šestimi potomci, s katerimi je bila obdarovana ta izrazito legitimistična plemiška rodbina.

Adelaida Geromiere in Diana de Vandeuil sta bili tovarišici iz penzionata in od tistega časa sta bili intimni prijateljici.

Vojvodinja de Beaucreil torej ni mogla najti boljšega pribežališča, ko se je zatekla po mučnih prizorih v podzemnem salonu patra Bredota v palačo grofa de Vandeuil v spremstvu samega junaškega viteza Armanda Cambona, ki jo je bil rešil iz rok pohotnega Barona St. Brisa.

Ni treba še posebej omeniti, da je bila sprejeta v tej plemiški rodbini z odprtimi rokami in da je Diana pretakala solze s svojo tovarišico, ko ji je slednja pripovedovala o svoji pustolovščini.

Bilo je ob štirih popoldne. Prijateljici sta bili sam v Dianinem budoiru, obitem z mehko zeleno svilo, kakor večina elegantnih budoirrov.

Pozlačena kristalna svetilka je stala na beli marmornati mizici, za katero sta sedli mladi prijateljici.

Sredi mize je ležal križec z zlato Odrsenikovo podobo.

— In ti praviš, mila Diana, da kroglja in meč ne moreta doživeti onemu, ki nosi ta križec na prsih? — je vprašala Adelaida Geromiere smejaje.

— Ponavljam samo to, kar je dejal španski menih, ko mi je prodal v Madridu oba križca, — je odgovorila Diana. — Sicer pa, zakaj bi ne mogla Kristusova podoba na prsih varovati človeka prav tako dobro, kakor če jo nosi v srcu?

— Oba križca? — je ponovila Adelaida. — Torej si imela dva?

— Da, dva, — je odgovorila Diana in zardela do ušes. Kakor njena prijateljica, je bila tudi ona bledega obraza.

Razlika je bila samo ta, da se je Diana na obrazu poznala, da je boleha, dočim je bilo Adelaidino bledico pripisati razburjenosti zaradi zadnjih dni.

— Kaj si drugi križec že komu podarila? — je vprašala Adelaida.

— Da, je odgovorila Diana in še bolj zardela.

Zdaj je bila na vrsti Adelaida, da pogleda Diano naravnost v oči.

— Povej mi vse odkrito, saj govorim sru, ki te razume in čuti s teboj.

— Nu, Adelaida, je rekla Diana in se naglo ozrla po budoirju.

— Nu? —

— Zaljubljena sem, je zašepetala Diana, zaljubljena sem.

— Zaljubljena? —

»Da, toda brezpno, in ljubezen brez upa je obup!«

»Uboga Diana«, je rekla Adelaida in se stisnila bliže k prijateljici.

»In obup, ki ga povzroča taka ljubezen nima meje, razen smrti!« je nadaljevala Diana.

Adelaida je še vedno objemala svojo prijateljico. Tako rada bi jo bila vprašala marsikaj; toda v takem kočljivem primeru ni našla vprašanja, s katerim bi bila najprej začela.

Diana je pomagala prijateljici iz te zadrege, ker je začela sama pripovedovati:

»Pred letom dni sem bila s stariši v Versaillesu in sem si ogledala veliko galerijo. Kamorkoli sem šla, me je od daleč sledil mlad mož zelo plemenitih potez z vedenjem, pravega plemiča. Kakor sem kaj kmalu zvedela je bil poročnik kirasirskega polka po imenu Journu, vitez častne legije, ki si je to odlikovanje pridobil na bojišču.

Ta mladi mož mi je tudi kasneje večkrat prišel na pot, vedno se je osmelil, se mi približati.

Ta sramežljivost ga je v mojih očeh delala še zanimivejšega.

In čisto se nisem mogla ubraniti, da bi ne bila temeljiteje pogledala.

»Rad te je imel, ta pa kljub temu imenuješ svoj ljubezen brezupno,« je pripomnila Adelaida.

»Journu je sin siromašnega obrtnika v predmestju Temple in se je z navadnega vojaka v malo letih povzpel do poročnika. Druge dedščine nima, nego svoj meč, nima drugega bogastva, nego svoj častni križec in nima drugih predvidkov, nego svojo poštenost. Vsi spoštujejo Journu ne samo zaradi njegove postavnosti, marveč tudi zaradi njegove neoporečne pravdnosti.«

»Ali ni s teboj nikoli govoril?«

»Nikoli, šele včeraj prvič, ker si je svest, da je njegova ljubezen takisto brezupna, kakor moja.«

»Ali tvoji roditelji o tem ne vedo ničesar?«

»Sicer so ga videli, da mi sledi in se močno zanima zame, rekli pa niso nič in tudi ne bodo, ker vedo, da bi jaz molčala... vedo, da se hči grofa de Vandeuil ne more pregrešiti proti spoštovanju, ki ga je dolžna svoji rodbini; vedo pa tudi, da se jim Journu ne bo nikoli predrznil približati, da bi jih zaprosil za svojo roko.«

»Toda omenila si, da si včeraj z njim govorila!«

»Da. To je bilo prvič. Sedela sem pri odprtem oknu, ker je bilo zimsko solnce tako prijetno toplo. Kar sem zaslišala topot konja in se ozrla na ulico. Srečala sem pogled Journu. Bil je v uniformi in na konju, oborožen, kakor na bojnem polju.

Pozabljenost.

— Čujte, je dejal podjetnik svojemu nameščencu, vi veste, da sem silno pozabljen.

— Da, vem, gospod.

— No, lepo, potem me pa pravčasno spomnite, da vam bom koncem meseca službo odpovedal.

Usoda Zeppelinovih zrakoplovov

Kje je 177 Zeppelinovih zrakoplovov, ki so jih zgradili Nemci?

— Samo med vojno so zgradili 87 zrakoplovov, sedaj pa obstojata samo dva, »Los Angeles« v Ameriki in »LZ 127«, ki je na poti okoli sveta

V zadnjih 30 letih so zgradili 117 Zeppelinovih zrakoplovov. Pri tem so dobili v grajenju zrakoplovov izkušnje, kakor malokje na svetu. Zato je 117. zrakoplov, ki na nosi označbo »LZ 127«, največji, najlepši in najpopolnejši zrakoplov sveta. Za 10 zrakoplovov so izdelali samo načrte, ki pa niso bili izvedeni, ker je bilo Nemčiji po versailleski pogodbi več let prepovedano graditi večje zrakoplove.

Do pričetka vojne so zgradili 23 zrakoplovov v Nemčiji, od katerih jih je nemška vojaška uprava prevzela 15. Med ostalimi 10 zrakoplovi so bili zrakoplovi »Deutschland«, »Schwaben«, »Viktoria-Luise«, »Hansa« in »Sachsen«, ki so na svoji nekaj nad 1600 poletih prepelali več kot 40.000 oseb brez vsake neizgode.

Težki pogoji, ki jih je postavljala nemška vojaška uprava Zeppelinovim tvornicam, so mnogo pripomogli za izpopolnitev Zeppelinovih zrakoplovov. Za vojne namene potniški zrakoplovi, ki so obstojali v avgustu l. 1914, skoro niso prišli v poštev. Podvzeli so pač nekaj napadalnih in izvidnih poletov, vendar pa so jih večinoma l. 1915 in 1916 razorožili.

Med tem je delalo v Zeppelinovi tvornici nekaj 3000 delavcev pri grajenju nadaljnjih zrakoplovov, in vsake tri tedne so mogli z močno uspešnim delom iztovoriti en zrakoplov. Med vojno so zgradili 87 »Zeppelinov«. Tri izmed njih so uničili sovražni letalci, ko so bili v zrakoplovni lopi. Tudi eden izmed predvojnih zrakoplovov je bil meseca oktobra l. 1914 v Düsseldorfu uničen od napadalcev.

Da bi se zrakoplovi lahko izogibali sovražnim obrambnim topovom, so morali postati sposobni, da so lahko leteli v velikih višinah ter z veliko brzino. Zaradi tega so morali zrakoplove graditi čimdalje večje. Dočim so v pričetku vojne gradili zrakoplove, ki so vsebovali 22.470 kub. m plina, so gradili l. 1917 že zrakoplove, ki so vsebovali 68.500 kub. m plina. Istočasno se je povečala sposobnost motorjev od 630 k. s. na 2030 k. s. Ker pa so naspotniki naglo izpopolnjevali svoja obrambna sredstva, je nemška vojaška uprava v poletju ukinita uporabo zrakoplovov. Vsi že obstoječi vojaški zrakoplovi so bili zato l. 1917 demontirani. Le mornarica je še uporabljala zrakoplove, ki so podvzemali vožnje velikega vojaškega pomena. Kaj so mogli izvesti Zeppelinovi zrakoplovi že l. 1917, dokazuje najboljši vojni mornariški zrakoplov »L 59«, ki je bil določen, da prinese municijo in obvezila težko ogroženim nemškim četam v Afriki pod vodstvom Letov. Vorbecka. Zaradi napačne vesti na je bil zrakoplov nad Egiptom brezčič-

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

Nemci izročiti povojnim zaveznikom, ni mnogo znano, gotovo pa je, da so bili skoro vsi razen »LZ 126« kmalu po oddaji vsled nestrokovnjakega ravnanja težko poškodovani in kmalu demontirani. Danes obstojata torej samo še dva zadnja in največja v tvornicah Friedrichshafna zgrajena zrakoplova »LZ 126« (»Los Angeles«) in »LZ 127«, ki se nahajata sedaj na poletu okoli sveta.

Dva meseca bi ostal pri vas, g. direktor!

Originalno zgodbo objavljajo nemški listi. Pri vratarju neke nove kaznilnice v južni Nemčiji se je tle dni pojavil elegantno oblečen gospod in ga vljudno prosil, če bi si lahko ogledal novo kaznilnico. Pregledali so njegove listine in ko so našli vse v redu, je direktor tuju dovolil, da si sme kaznilnico in njene naprave ogledati. Obhod po moderni kaznilnici je trajal poldruge ure. Gost je bil vse temeljito ogledal, pohvalil vzoren red in čistočo v kaznilnici, ugalale so mu tudi vse naprave, skupna delavnica in tudi posamezne celice. Gostobesedno je pohvalil vzorne naprave, le tu pa tam se je tudi obregnil nad kako malenkostjo. Ko je bil ogled končan, je prosil za pogovor z g. direktorjem. Direktor ga je ljubezljivo sprejel. »Izredno mi ugaja pri vas,« je dejal neznanec. »Vaša kaznilnica zasluži vse priznanje. Videli sem jih že mnogo, toda nobena me še ni tako očarala kot vaša. Zelo sem navdušen in prosil bi vas, če bi lahko ostal pri vas dva meseca.« — »Vi ste pa res velik šaljivec,« je menil direktor. — »Kaj še,« je odvrnil gost, »popolnoma resno mislim!« — »Toda, gospod, to ni mogoče,« je odgovoril direktor. — »Zakaj ni mogoče?« je vprašal tujec. — »Eto vam izkaza, ki mi dovoljuje ostati pri vas dva meseca.« In je predložil direktorju obzodbno okroglega sodišča, na podlagi katere je bil zaradi tatvine obsojen na dva meseca ječe. Direktor seve ni mogel protestirati in ljubezni gost je ostal v zaporu nove kaznilnice, ki mu je tako lepo ugajala.

Zidovska.

Mali Moric je pripovedoval doma, da so se v šoli učili o Alaski in je učitelj dejal, da imajo tamkaj 6 mesecev dan in 6 mesecev noč.

— Tam bi bilo lepo imeti trgovino, je menil Moricov oče, tam bi hotel bivati.

— Zakaj? je vprašala žena. — Le pomisli, prišel bi nekdo z menico, ki bi jo moral plačati, jaz pa bi dejal: Pridite raje jutri zjutraj.

Dobrodelnost.

Gospod, darujte kaj za dobrodelne namene!

Gospod je potegnil iz žepa čekovno knjižico, napisal ček in ga izročil nabiratelju.

Prosilac je ček dolgo ogledoval, potem pa dejal:

— Oprostite, pozabili ste se na ček podpisati.

— Vem, vem, je odgovoril gospod, toda jaz ostanem raje — neimenovan.

ZASTOPNIKA

serioznega in reprezentativnega gospoda sprejme svetovno znana tvornica. Prednost imajo gospodje z znanjem angleščine. Vprašati vsak dan do petka od pol 12. do 1. ure v hotelu »Union«, soba 61.

Zahvala.

Ze številne izraze sočutja ob izgubi našega ljubljenežega soproga, deda, pradedu in strica, gospoda

Antona Panholzerja

železnikega upokojenca

se tem potom zahvaljujemo vsem, posebno pa darovalcem vencev in cvetja in vsem, ki so čutili z nami ter pokojnika spremili na njegovi zadnji poti.

Sv. maša zadušnica se bo brala v petek, dne 23. avgusta ob 7. uri zjutraj v farai cerkvi Marijinega Oznanenja.

V Ljubljani, dne 20. avgusta 1929.

Zalujoči ostali.

Dunajski veleesejem

(Wiener-Messe)

1.—7. septembra 1929 (Rotunda do 8. septembra)

Posebne prireditve:

Mednarodni semenj za radio.

Razstava za branila in živila: Razstava potrebščin za hotelske obrate. Razstava U. d. S. S. R. Razstava južnoafriške Unije. Tehnične novosti in iznajdbe. Semeni za gradnje in gradbo cest. Avstrijsko rudarstvo. Razstava francoske umetne obrti in luksuznega blaga. Salon dunajske kožuhoinske mode.

Pisarniška razstava. Reklamni semeni. Kmetijska in gospodarska vzorčna razstava.

IV. Avstrijska razstava za ječmen.

Razstava vrtnarstva.

Mlekarstva razstava. Reja malih živali.

Zvezna poskušna vina

II. Avstrijski živalski semenj.

(5. do 8. septembra 1929.)

Plemenska živila. Plemenska živila. Konji.

Brez vizuma! S sejmisko izkaznico in potnim listom svobodno prestop meje v Avstrijo. Ogrski prehodni vizum se s predložitvijo sejmiske izkaznice dobi na meji.

Precejšnje vozne ugodnosti na železnici, ogrskih in avstrijskih železnicah, na Dunaju, Jadranskem morju in v zračnem prometu. Poiznanja vseh vrst in sejmiske izkaznice (po Din 55.—) pri

Wiener Messe A. G., Wien VII.

ter za časa lipškega Jesenskega sejma pri poslovalnici v Leipzig, Oosterr. Messhaus, ter pri častnih zastopstvih v Ljubljani: avstrijski konzulat, Dunajska cesta 31, Zveza za tujski promet v Sloveniji, Dunajska cesta 1 in Josip Zidar, Dunajska cesta 31.

»Mali oglasnik«

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znakah. Za odgovor znakom! — Na vprašanja brez znakom ne odgovorjamo. — Najmanjši oglas Din 5.—

Kislo zelje

Novo, la., v vsaki množični dobavitelja po zelo nizki ceni J. Oražem, trgovina kislega zelja, Moste pri Ljubljani. 1715

Opalografa

23 krat 36 in 36 krat 48 cm, skoro nova, proda Vojnovič in Cie., Ljubljana, Vič. 1700

Avto

2. ali 4 sedežen, kupimo takoj. Ponudbe pod »Auto takoj« na upravo »Slov. Naroda«. 1699

Trgov. pomočnika

mešane stroke, perfektnega računarja in manufakturnista z znanjem brvaščine, sprejemem. S soferskim izpitom imajo prednost. — Jurec Sterk, Vinica pri Cenujliju. 1716

Malinovec

z najfinjšim sladkorjem vkuban, brez vsake kemične primesi, garantirano naraven, se dobi v

lekarni Dr. G. Piccoli Ljubljana

1 kg 20 Din

Pri večjem odjemu ceneje. Razpošilja se po pošti in železnici

L. Mikuš

LJUBLJANA Mestni trg 15

priporoča svojo zalogo dežnikov in solčnikov ter sprehajalno palic. Popravila se izvršujejo — točno in solidno —

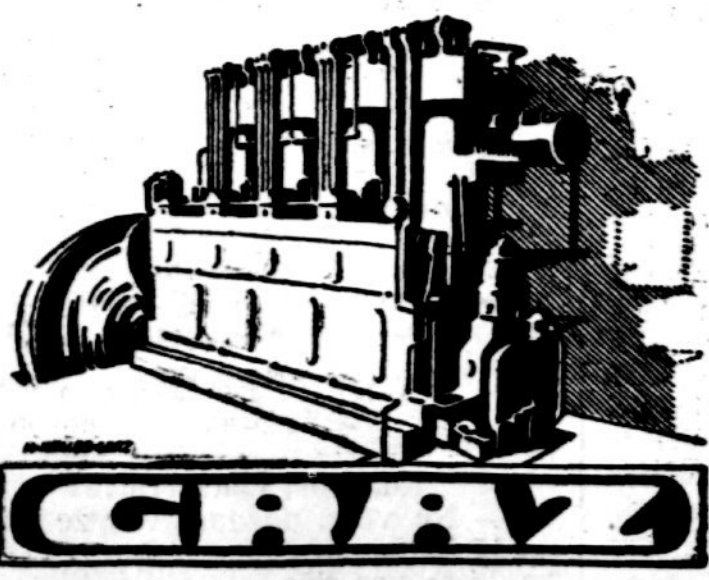

GRITZNER, ADLER in KAYSEK

Josip Petelinc, Ljubljana

ob vodil. nove Prečenoove, pomenka. Ljubljana

Grazer Waggon- und Maschinen Fabriks-Actiengesellschaft vorm. JOH. WEITZER

DIESELOVI MOTORJI

S KOMPRESORJEM ALI BREZ NIEGA OD 30—2000 HP

Izvrstni stroji - Najboljše reference

Brezplačna pojasnila in ponudbe dajo naša zastopstva:

BEograd, Knez Mihajlova 49

Ing. O. Meinhard

ZAGREB, Gajeva ulica šte. 32

„SNOP“, Hrvatska Gospodarska Prometna Zadruga